HOTUBA YA MHE. JAJI (R) SEMISTOCLES S. KAIJAGE - MWENYEKITI WA TUME YA TAIFA YA UCHAGUZI, KWENYE MKUTANO WA TUME NA VIONGOZI WA VYAMA VYA SIASA UNAOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA RUAHA – JULIUS NYERERE INTERNATIONAL CONVENTION CENTRE DAR ES SALAAM

TAREHE 13 NOVEMBA, 2017

- **Mheshimiwa Makamu Mwenyekiti wa Tume ya Taifa ya Uchaguzi,**
- **Mheshimiwa Msajili wa Vyama vya Siasa,**
- **Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,**
- **Waheshimiwa Wajumbe wa Tume,**

- **Mwakilishi wa Ofisi ya Waziri Mkuu,**
- **Ndugu Mkurugenzi wa Uchaguzi,**
- **Mkuu wa Jeshi la Polisi,**
- **Ndugu Watendaji wa Tume,**
- **Ndugu Waandishi wa Habari,**
- **Mabibi na Mabwana.**

Bwana Asifiwe!!!, Tumsifu Yesu Kristu!!!, Mwanakondoo Ameshinda!!!, Assalam Aleykum!!!.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Kwanza, naomba kuchukua fursa hii, kwa niaba ya Tume ya Taifa ya Uchaguzi, niwakaribisheni wote katika mkutano huu

muhimu ambao madhumuni yake ni kupeana taarifa na kujadiliana mambo mbalimbali kuhusu Maandalizi ya Uchaguzi Mdogo wa Madiwani katika Kata 43 za Tanzania Bara. Ni ukweli kwamba, mnayo majukumu mengi ambayo ni muhimu lakini pamoja na majukumu hayo mmeitikia wito wetu kuhudhuria mkutano huu. Maana bila ya nyinyi kufika Mkutano usingekuwepo. Sisi kama Tume tunathamini sana kuwepo kwenu hapa.

Pili, kwa kuwa ni mara yangu ya kwanza kukutana nanyi kwa namna hii, nitumie fursa hii kuwashukuru kwa dhati kabisa kwa namna ambavyo mmekuwa mkitoa ushirikiano kwa Tume huko nyuma na niwaombe muendelee kuonesha ushirikiano huo, nasi Tume tunawaahidi kuendelea kutoa ushirikiano wakati wote wa utekelezaji wa shughuli zote za kiuchaguzi ikiwa ni pamoja na shughuli zinazohusu Uandikishaji wa Wapiga Kura zinazofanywa kwa mujibu wa Sheria, Kanuni na Taratibu.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Kwa nyakati tofauti tumepokea barua kutoka kwa Waziri mwenye dhamana ya Serikali za Mitaa ambaye kwa mujibu kifungu cha 13(1) cha Sheria ya Uchaguzi ya Serikali za Mitaa, Sura ya 292 alitoa taarifa ya uwepo wa nafasi wazi za Madiwani Katika Kata 43.

Aidha, kwa kuzingatia masharti ya kifungu cha 13(3) cha Sheria ya Uchaguzi ya Serikali za Mitaa, Sura ya 292, ni jukumu la Tume kusimamia, kuendesha na kuratibu uchaguzi wa kujaza nafasi wazi za Madiwani pale zinapotokea kwa njia ya uchaguzi angalau mara mbili katika kipindi cha mwaka wa kalenda.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Hadi kufikia leo tarehe 13 Novemba, 2017 hatua zifuatazo kuelekea Uchaguzi mdogo wa Madiwani zimechukuliwa;

(i) Tume iliendesha mafunzo kwa Wasimamizi wa Uchaguzi, Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi pamoja na Maafisa wa Uchaguzi wapatao 230 kuanzia tarehe 15 hadi 17 Oktoba, 2017 mjini Dodoma. Mafunzo haya yalikuwa ni sehemu ya kuwajengea uwezo wa kusimamia uchaguzi kwa weledi.

(ii) Uteuzi wa wagombea ulifanyika tarehe 26 Oktoba, 2017 na rufaa zote dhidi ya maamuzi ya Pingamizi mbalimbali zilizowasilishwa Tume zimeshughulikiwa na kukamilishwa. Aidha, tangu tarehe 27 Oktoba, 2017 Kampeni za Uchaguzi zimeendelea kuratibiwa katika maeneo mbalimbali yenye uchaguzi.

(iii) Maandalizi ya Vifaa vyote vya uchaguzi yamekamilika kwa asilimia kubwa, na vingi kati ya vifaa hivi tayari vimepelekwa kwenye maeneo yote yenye uchaguzi.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Daftari la Kudumu la Wapiga Kura litakalotumika katika Uchaguzi huu Mdogo ni lile lililotumika wakati wa Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015. Hivyo, watakaopiga Kura ni wale tu waliojiandikisha katika Daftari la Kudumu la Wapiga kura wakati wa Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015.

Vituo vya kupigia kura, pia ni vile vilivyotumika wakati wa Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015. Vituo hivyo vya Kupiga Kura hutakiwa kuwepo kwenye majengo ya Ofisi za Umma au maeneo ya wazi yenye kuweza kufikika kwa urahisi na Wapiga Kura.

Hata hivyo, kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi Mkuu na Uchaguzi wa Serikali za Mitaa (Uboreshaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga Kura) za mwaka 2008 zilizofanyiwa marekebisho mwaka 2014 zikisomwa pamoja na kipengele cha 9.2 (c) cha Maelekezo kwa Wasimamizi wa Uchaguzi ya mwaka 2015, Vituo vya kuandikisha Wapiga Kura ambavyo ndiyo huwa vituo vya kupigia kura havitakiwi kuwepo kwenye Ofisi za Chama chochote cha Siasa, majengo ya Ibada, Vituo vya Polisi, nyumba au majengo ya viongozi au Vyama vya Siasa.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Hivi karibuni; katika baadhi ya Kata imegundulika kwamba baadhi ya vituo vya kupigia Kura Vipo katika maeneo ya nyumba za ibada, majengo ya watu binafsi au majengo ya viongozi wa Vyama vya Siasa. Baada ya kuwashirikisha viongozi

wa Vyama vya Siasa katika maeneo hayo, Tume imeamua vituo hivyo vihamishiwe kwenye maeneo ya Ofisi za Umma.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Tume iko katika maandalizi ya awali ya Uboreshaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga Kura. Kwa maneno mengine, tangu kukamilishwa kwa Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015, Tume haijaboresha Daftari la Kudumu la Wapiga Kura. Kutokana na sababu hiyo, Tume kwa kuzingatia matakwa ya kifungu cha 62(a) cha Sheria ya Uchaguzi ya Serikali za Mitaa, Sura ya 292 imeruhusu Wapiga Kura walioandikishwa mwaka 2015 ambao

ama kwa bahati mbaya wamepoteza Kadi zao za kupigia Kura au Kadi zimeharibika au zimechakaa watumie mojawapo ya vitambulisho vifuatavyo watakapokwenda Kupiga Kura; Kitambulisho cha Taifa, Pasi ya Kusafiria au Leseni ya Udereva.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Ili Mpiga Kura aliyepoteza kadi yake ya kupigia Kura, au Kadi yake imeharibika au kuchakaa aweze kuruhusiwa kutumia vitambulisho vilivyoruhusiwa na Tume, ni sharti awe aliandikishwa kwenye Daftari la Wapiga Kura mwaka 2015, jina lake liwe katika orodha ya Wapiga Kura katika kituo anachokwenda kupiga Kura na majina yake yaliyopo katika Daftari yafanane kwa herufi, maneno na tarakimu na majina yaliyopo katika kitambulisho atakachotumia badala ya Kadi ya kupigia Kura.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Kwa mujibu wa Kifungu cha 124A cha Sheria ya Taifa ya Uchaguzi, Tume ya Taifa ya Uchaguzi, Vyama vya Siasa na Serikali tulisaini kuyakubali na kuahidi kuyaheshimu na kutekeleza Maadili ya Uchaguzi. Ili kuweza kutekeleza Maadili hayo, Kamati za Maadili za ngazi ya Kata na Jimbo zimeundwa tayari katika maeneo yote yatakayohusika na Uchaguzi mdogo wa Madiwani.

Jukumu la Kamati hizi ambazo wajumbe wake ni pamoja na wanachama wa Vyama vya Siasa vyenye wagombea kwenye ngazi ya Kata husika ni; kupokea, kusikiliza, kujadili na kuamua malalamiko ya uvunjaji wa Maadili utakaoweza kufanywa na ama Tume, au Serikali au Mgombea au Vyama vya Siasa au Mwanachama wa chama cha Siasa.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Niwasihi sana kufanya Kampeni kwa kuzingatia Maadili hayo na pale panapotokea ukiukwaji au uvunjaji wa Maadili, Chama au Mgombea awasilishe malalamiko hayo mbele ya Kamati husika kwa mujibu wa taratibu zilizoainishwa kwenye Maadili ya Uchaguzi.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Tukumbushane; kwa mujibu wa kifungu cha 53 cha Sheria ya Uchaguzi ya Serikali za Mitaa, Sura ya 292 Tume inayo mamlaka ya kuruhusu kuwepo kwa Kampeni za Uchaguzi katika maeneo ya Uchaguzi na siyo Mikutano ya Vyama vya Siasa. Hivyo, kampeni hizo zifanyike kwenye Kata husika na inategemewa kuwa Mikutano ya Kampeni italenga kuwashawishi, kwa namna

ya kistaarabu, wananchi wa Kata husika ili wamchague Mgombea anayefanyiwa kampeni.

Vivyo hivyo; kwa mujibu wa kipengele cha 2.1. (c) cha Maadili ya Uchaguzi wa Rais, Wabunge na Madiwani ya mwaka 2015 tunategemea kila Chama cha Siasa kiendelee kufanya Kampeni kwa mujibu wa ratiba. Kampeni zote zinatakiwa kuanza saa 2:00 asubuhi hadi saa 12:00 jioni. Aidha, Vyama vyote vya Siasa vinakumbushwa kuzingatia Kanuni za Maadili ya Vyama vya Siasa za mwaka 2007 zilizotungwa chini ya Kifungu cha 22 (h) cha Sheria ya Vyama vya Siasa Sura ya 258.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Kwa kuzingatia Maadili ya Uchaguzi wa Rais, Wabunge na Madiwani ya mwaka 2015, Tume imekwisha kutoa ushauri kwa Viongozi wa Mikoa na Wilaya ili katika kipindi hiki cha Uchaguzi wahakikishe wanazingatia wajibu wao na ukomo wa madaraka yao katika shughuli za Uchaguzi kuanzia kipindi cha Kampeni hadi kutangazwa kwa Matokeo.

Waheshimiwa Viongozi wa Vyama vya Siasa,

Mwisho, Tume ya Taifa ya Uchaguzi inatarajia kuwa Vyama vya Siasa vitakavyoshiriki katika Uchaguzi huu Mdogo pamoja na wadau wengine wataheshimu, watazingatia na kutekeleza Sheria, Kanuni na Taratibu za Uchaguzi, Maadili ya Uchaguzi, maelekezo ya Tume ya Taifa ya Uchaguzi pamoja na Sheria zingine za nchi katika kipindi chote cha Uchaguzi.

Tume kwa upande wake imejiandaa vyema kuhakikisha kuwa shughuli zote za Uchaguzi huu mdogo wa Madiwani zinafanyika vizuri na kwa kuzingatia muda uliopangwa ikiwa ni pamoja na kufikisha vifaa vya Uchaguzi katika maeneo husika kwa wakati.

Niwaombe muendelee kushirikiana na Tume ili kuweza kufanikisha jukumu hili lililopo mbele yetu la Uchaguzi Mdogo wa Madiwani.

Baada ya kusema hayo, natamka kuwa mkutano wetu umefunguliwa rasmi na mengi yatazungumzwa katika mada itakayowasilishwa na Mkurugenzi wa Uchaguzi.

ASANTENI KWA KUNISIKILIZA